

Demokratiapilotti

Helsingin pyöräilevät kaupunginosat

Sisältö

1. Demokratiapilotin tavoite	1
2. Demokratiapilotin toteuttaja Helsingin Polkupyöräilijät ry.....	2
3. Demokratiapilotin toimintamuodot	2
3.1 Osallistuvan suunnittelun ja tiedottamisen sovellus	2
3.2 Kaupunginosien liikenneryhmät	3
3.3 Koulutus	4
3.4 Palvelukartat	4
3.5 Tilaisuudet ja tapahtumat	4
4. Toimintamallin levittäminen	5
5. Aikataulu.....	6
6. Talousarvio.....	6

1. Demokratiapilotin tavoite

Pyöräilyä tai liikennettä laajemmin ei ole välttämättä mielletty asiana, johon asukkaat voivat vaikuttaa antamalla palautetta viranomaisille ja toimimalla itse. Helsingin pyöräilevät kaupunginosat -demokratiapilotin tavoitteena onkin aktivoida asukkaat vaikuttamaan pyöräilyn edistämiseksi alueiden ja taloyhtiöiden suunnittelussa ja kehittämisessä. Pilotin päämääränä on saada kaupunginosa- ja asukasyhdistykset ottamaan pyöräilyn edistäminen pysyväksi osaksi toimintaansa. Tavoitteena on, että kaupunginosiin perustetaan pysyvät pyöräily- tai liikenneryhmät. Käytännössä pyöräilyyn ja liikenteeseen liittyvään vaikuttamiseen kannustetaan keräämällä tietoa ja aloitteita asukkailta, järjestämällä koulutusta ja tiedotusta sekä toteuttamalla pyöräilyyn innostavia tapahtumia.

2. Demokratiapilotin toteuttaja Helsingin Polkupyöräilijät ry

Demokratiapilotin toteutuksesta vastaa Helsingin Polkupyöräilijät ry (HePo). Demokratiapilotissa Helsingin Polkupyöräilijät pyrkii levittämään liikennesuunnittelun ja pyöräilyn edistämisen asiantuntemusta, jota yhdistys on kartuttanut muun muassa laatimalla vuosina 2007-2012 yhteensä 25 Helsingin, Vantaan ja Espoon tie- ja

katusuunnitelmia koskevaa lausuntoa ja muistutusta. Olemme lisäksi mukana esimerkiksi Helsingin kaupungin pyöräilyprojektissa ja ELY-keskuksen kansalaisfoorumissa. Helsingin Polkupyöräilijät järjestönä ja sen aktiiviset jäsenet ovat vuosittain toteuttaneet kymmeniä pyöräilynedistämistapahtumia Helsingissä ja muualla pääkaupunkiseudulla.

Toteutamme demokratiapilotin yhteistyössä kaupunginosa- ja asukasyhdistysten kanssa. Muita yhteistyötahoja ovat esimerkiksi yritykset, isännöitsijätoimistot ja maahanmuuttajajärjestöt.

Käytämme demokratiapilotissamme hyväksi HePon tänä vuonna aloittaman katuajokoulutuksen ja niin ikään keväällä aloitetun Hyvä työpaikka pyöräillä –projektin kokemuksia. Muiden organisaatioiden projekteista pyrimme hyödyntämään erityisesti Haagan liikenneryhmän ”Kävellen kauppaan, pyörällä postiin” –hankkeen kokemuksia.

Kaupungilta odotamme rahallista tukea sovelluksen kehittämiseen ja koulutuksien ja tilaisuuksien järjestämiseen. Lisäksi toivomme rahallista tukea ja apua tiedotukseen ja yhteistyötä kaupunkisuunnittelun ja rakennustoimen kanssa niin, että keräämäämme tietoa ja yhteistyöverkostoa voidaan hyödyntää pyöräilyn edistämisessä. Kaupungin toimipisteiden ja kaupungin vuokra-asuntojen pyöräilyratkaisujen parantamisen kautta myös kaupunki on suoraan demokratiapilottimme kohderyhmää.

3. Demokratiapilotin toimintamuodot

3.1 Osallistuvan suunnittelun ja tiedottamisen sovellus

Tärkeässä roolissa demokratiapilotissamme on tiedon kerääminen siitä, missä osallistamis- ja voimaannuttamistoiminnalle on tarvetta. Kohdennamme toimintaa niille alueille, joilla sille on eniten kysyntää. Osa koulutuksesta ja tapahtumista voi kattaa useita kaupunginosia, esimerkiksi aikuisten maahanmuuttajien pyöräilyopetus.

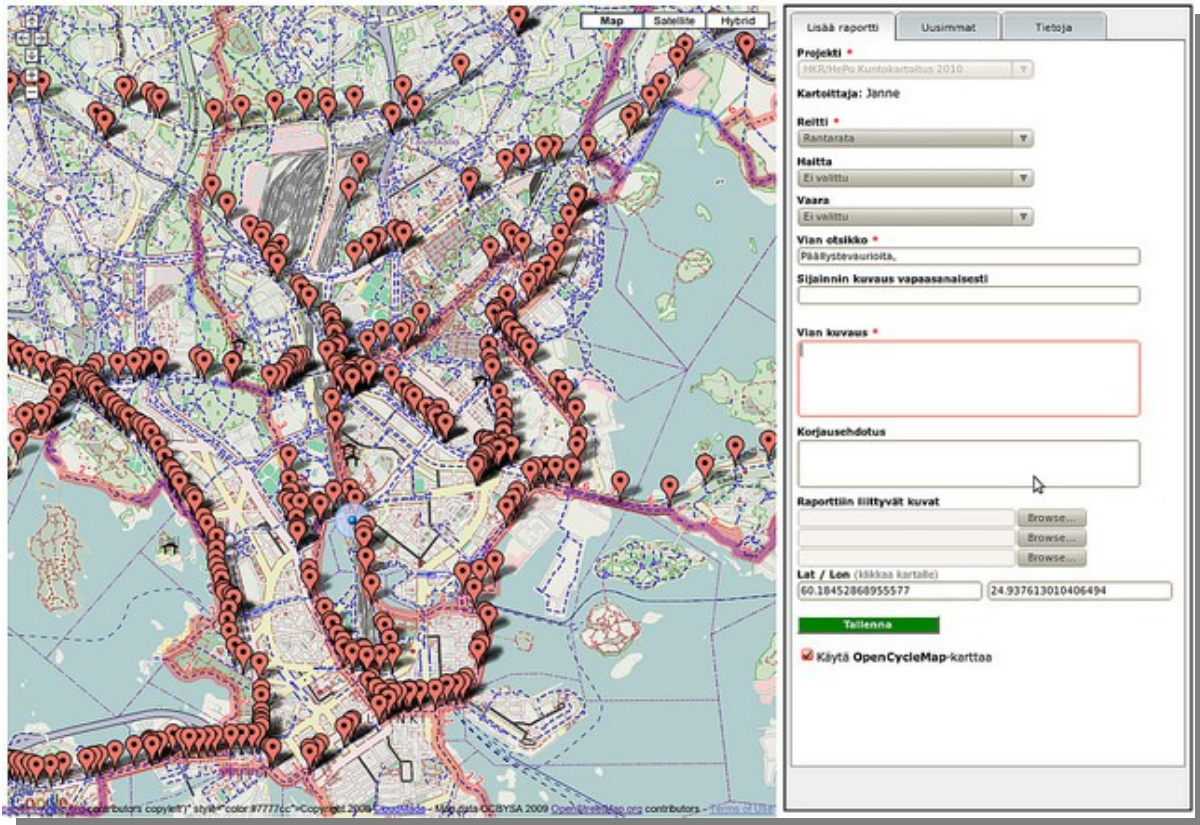
Kaupunginosa- ja asukasyhdistyksien mukaan saamiselle on tärkeää, että yleisten viihtyvyys-, terveys- ja ympäristöhyötyjen ohella voimme keräämämme tiedon avulla osoittaa konkreettisia arkielämän parannuskohteita ja asukkaiden itsensä esittämiä parannusehdotuksia.

Demokratiapilotti oli tarkoitus aloitetta talvella 2012-2013 kehittämällä HePon aiemmin toteuttamasta kuntokartoitussovelluksesta laajempi osallistuvan suunnittelun väline. Palvelun suunnittelu piti toteutetaan yhdessä muutaman kaupunginosa- ja asukasyhdistyksen kanssa. Käytännön ohjelmoinnin olisivat suorittaneet Helsingin Polkupyöräilijöiden IT-alalla työskentelevät jäsenet, jotka vastasivat myös pyöräilyreittien kuntokartoitusohjelman toteuttamisesta.

HELSINGIN POLKUPYÖRÄILIJÄT

HELSINGFORS CYKLISTER • HELSINKI CYCLISTS

Kuva: Helsingin pääpyöräilyreittien ongelmia kartalle sijoitettuna. HePo suoritti Helsingin kaupungin rakennusviraston tilauksesta Helsingin pääpyöräreittien kuntokartoituksen loppuvuodesta 2010. Raportit kirjattiin projektia varten HePon piirissä luotuun karttapohjaiseen vikaraporttitietokantaan. Raportteja kertyi yli 500, kuvia noin 600. Raportit sisälsivät sekä kunnossapitoon että suunnitteluun liittyviä ongelmia. Tietokantaan kirjattiin mm. vian kuvaus, korjausehdotus, sijainti ja vikaan liittyvät kuvat. Vikapaikat myös luokiteltiin haitan ja vaaran mukaan.

Kävimme alkuvuoden neuvotteluja kaupungin kanssa rahoituksen saamiseksi sille, että olisimme muokannut kuntokartoitussovelluksesta laajemman osallistuvan suunnittelun välineen. Valitettavasti rahoitusta ei pystytty järjestämään. Sen sijaan saimme kaupungilta oikeuden käyttää Kerro kartalla -palvelua demokratipilotissamme.

Yhdessä asukas- kaupunginosayhdistysten kanssa keräämme Kerro kartalla -sovelluksella kaupunginosien asukkailta, yhdistyksiltä ja yrityksiltä tietoa siitä, millaiset liikenteeseen liittyvät ongelmat asukkaita askarruttavat eri kaupunginosissa. Samalla keräämme tietoja hyvistä ratkaisuista, olisivatpa nämä sitten liikennesuunnitteluratkaisuja tai ihmisten kehittämiä toimintatapoja. Tiedon pohjalta valitsemme alueet, joissa demokratipilotin käytännön toimintaa käynnistetään. Samalla saamme tietoa siitä, millaisille toimenpiteille on tarvetta ja kysyntää.

3.2 Kaupunginosien liikenneryhmät

Sovelluksen avulla kerätyn tiedon pohjalta HePo ottaa yhteyttä niihin kaupunginosa- ja asukasyhdistyksiin, joiden alueilla on eniten tarvetta pyöräilynedistämistöimiin. Tavoitteena on, että kaupunginosaan perustetaan kaupunginosa- ja asukasyhdistysten yhteyteen pysyvät liikenneryhmät, jotka jatkossa toteuttavat projektin puitteissa aloitettuja toimia. Mallina käytetään Haagan liikenneryhmän toimintaa.

3.3 Koulutus

Toteutamme kyselyn perusteella valituissa kaupunginosissa koulutusta yhdessä kaupunginosa- ja asukasyhdistysten kanssa. Sisältönä ovat kaavoitukseen vaikuttaminen sekä taloyhtiöiden ja yritysten pyöräilynedistämistöimet.

Järjestämiimme koulutuksiin kuuluu esimerkiksi kaavakoulu, jossa opetetaan lukemaan katusuunnitelmaluonnoksia sekä vaikuttamaan oman asuinalueensa kaupunkisuunnitteluun tuomalla esiin omia ideoita ja parannusehdotuksia erityisesti pyöräilyn osalta. Suunnitteluprosessin tuntemus ja taito kaavojen lukemiseen ja tukevat paitsi asukkaiden osallistumismahdollisuuksia, johtavat myös laadullisesti parempaan palautteeseen. Suunnitteluprosessin jatkon kannalta tästä on merkittävää hyötyä.

Taloyhtiöiden hallitusten jäsenille ja isännöitsijöille järjestetään koulutusta asuintalojen pyöränsäilytysjärjestelyjen parantamiseksi. Esimerkiksi putkiremonttien yhteydessä toteutetaan usein yhteisten tilojen kunnostuksia ja uudelleen järjestelyjä, joilla voidaan olennaisesti parantaa pyörien säilytysmahdollisuuksia. Järjestämme taloyhtiöiden hallitusten jäsenille, kiinnostuneille asukkaille ja isännöitsijöille koulutusta siitä, mitä pyöränsäilytystiloja ja muita taloyhtiöiden pyöräilyjärjestelyjä uudistettaessa kannattaa huomioida.

3.4 Palvelukartat

Lähellä olevat palvelut ovat tärkeä edellytys sille, että asiointimatkoja voidaan tehdä pyöräillen ja kävellen. Lähipalveluiden olemassaolo on myös olennainen osa kaupunginosan elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä. Lähipalveluiden olemassaolo on kuitenkin uhattuna monissa kaupunginosissa. Haagan liikenneryhmän esimerkin mukaisesti pyrimme tuomaan lähipalvelut paremmin esiin palvelut kokoavan kartan avulla.

Osana demokratiapilottia toteutetaan yhdessä tai kahdessa kaupunginosassa palvelukartta. Tiedot alueen palveluista kerätään HePon, kaupunginosaan perustettavien liikenneryhmien, yritysten ja kaupungin palvelupisteiden yhteistyönä. Palveluiden lisäksi karttaan merkitään keskeiset kävely- ja pyöräilyreitit ja näin ollen niillä on täydentävä roolinsa pääkaupunkiseudun palvelukarttaan nähden.

3.5 Tilaisuudet ja tapahtumat

Toteutamme kaupunginosissa erilaisia pyöräilyyn kannustavia ja voimaannuttavia tilaisuuksia.

Katuajokoulutukset. Katuajokoulutus on vajaan puolentoista tunnin mittainen koulutus, joka sisältää teoriaosuuden ja käytännön harjoittelun. Puolen tunnin teoriaosuudessa käydään läpi liikennesääntöjen perusteet katuajossa, pyörän paikka ajoradalla, ryhtymminen ja risteyskäyttö sekä hyvän liikennekäytöksen perusteet. Vajaan tunnin mittaisessa käytännönharjoitteluosuudessa asioita opetellaan ajamalla rauhallisilla katuosuuksilla.

Maahanmuuttajien pyöräilyopetus. Tanskan Punaisen ristin esimerkin mukaisesti HePo toteuttaa demokratiapilotin osana aikuisten maahanmuuttajien pyöräilyopetusta. Tavoitteena on opettaa pyöräilyn perustaitoja maahanmuuttajille, joiden kotimaissa pyöräily ei ole niin yleistä. Erityisesti monet maahanmuuttajanaiset ovat jääneet vaille pyöräilyn opetusta. Pyöräily laajentaa liikkumisen piiriä ja monella tapaa edistää kotoutumista. Järjestämässämme yleisötilaisuuksissa olemme saaneet toiveita tällaisen koulutuksen järjestämisestä. Aikuisten maahanmuuttajien pyöräilyopetuksen järjestämisessä yhteistyötä voidaan tehdä pääkaupunkiseudulla toimivien maahanmuuttajajärjestöjen kanssa.

Perhepyöräretket. Perhepyöräretket ovat hyvä tapa osoittaa pyöräilyn hyviä puolia ja kannustaa perheitä pyöräilemään myös arkimatkoja. Perhepyöräretki on noin 10 kilometriä pitkä retki, joka ajetaan retkenvetäjän johdolla hyvin rauhallisella vauhdilla. Retken varrella on kulttuuri- ja luonnonkohteita, joita pysähtytään katselemaan. Erinomaisen pohjan retkien suunnitteluun tarjoavat 23 Helsingin kotiseutupyöräreittiä.

Pyöränhuollon opastus. Osana demokratiapilottia järjestämme kaupunginosissa pyöränhuollon opastustilaisuuksia. Huolto-opastukset voidaan järjestää esimerkiksi kyläjuhlien tai vastaavien kaupunginosatapahtumien yhteydessä. Huolto-opastuksissa neuvotaan pyörän perushuoltotoimenpiteiden tekeminen ja niihin on mahdollista tuoda omia pyöriä tarkastettavaksi ja huollettavaksi.

4. Toimintamallin levittäminen

Demokratiapilotin tuloksena syntyneet materiaalit, osallistuvan suunnittelun väline mukaan lukien ovat vapaasti kaikkien käytössä. Tämän seurauksena syntynyt konsepti on monistettavissa ja levitettävissä myös muihin kaupunkeihin esimerkiksi Kuntaliiton ja Pyöräilykuntien verkosto ry:n kanssa.

5. Aikataulu

Tiedonkeruu liikenneympäristöön liittyvistä ongelmista ja hyvistä ratkaisuista toteutetaan alkukeväällä yhdessä mahdollisimman monen kaupunginosa- ja asukasyhdistyksen sekä

HELSINGIN POLKUPYÖRÄILIJÄT
HELSINGFORS CYKLISTER • HELSINKI CYCLISTS

alueiden yritysten kanssa.

Koulutuksien ja tapahtumien toteutus aloitetaan palautteen perusteella valituilla alueilla loppukeväällä ja sitä jatketaan kesällä ja syksyllä.

6. Talousarvio

TULOT

Kaupungin tuki demokratiapilotille 14 000 €

MENOT

Osa-aikaisen koulutus- ja tapahtumakoordinaattorin henkilöstökulut 14 000 €

Helsingissä 31.1.2013

Janne Nurminen
puheenjohtaja
Helsingin Polkupyöräilijät ry
janne.nurminen@hepo.fi
+358 44 3534 922

Petteri Nisula
hankesuunnittelija
Helsingin Polkupyöräilijät ry
petteri.nisula@hepo.fi
+358 44 550 1445